

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

O amintire plăcută

din

Istoria «Constanței»

D-l Bucur Lupea, unul din fruntașii români ardeleni, primul care a trecut cu țerla sa de oi din Basarabia în Dobrogea, impresionat de cele ce am scris în numărul penultim al ziarului nostru, sub titlul «O vorbă cu abonații», ne trimite spre publicare o scrisoare a d-lui D-r. Drăgescu, fost medic primar al județului Constanța, dela descălțătoare până în anul 1892, și actualmente medic primar al județului Dolj. Scrisoarea e însoțită de câteva rînduri ale d-sale.

Simțind cea mai adâncă satisfacțiune morală pentru ostenele noastre, le publicăm aci, în fruntea ziarului, știind bine că facem în acelaș timp și o plăcere tuturor adevăraților Români din Dobrogea, pentru a căror înflorire și întărire aci, ca element dominant, distinsul patriot a fost sacrificat, permutat la Olt, apoi la Brăila, până ce, schimbându-se guvernul conservator, a putut reveni la Craiova, de unde fusese trimis aci în Dobrogea.

În mare parte, energicele sale articole protestatoare, contra stergerei Românilor ardeleni și a funcționarilor Constanțeni din listele de alegători, tipărite în coloanele acestui ziar, ca: «Administrația militară», «Românismul prigonit în Dobrogea», «Habemus Pontificem» etc. etc. se datoresce revocarea fostului prefect, generalul Dunca, care, rău sfătuit de niște falși pri-

tenii locali, pornise o persecuție, atât de inconștientă, contra elementului românesc în România cisdunăreană.

Mai mulți fruntași români dobrogeni au primit, în acel timp, asemenea scrisori din partea iubitului medic și distins apărător al *românismului dobrogean*; dar nici odată publicarea unor asemenea documente n'a fost mai binevenită ca acum, când un fals român, om fără nici un trecut, plin de venalitate, pe baza legăturilor ce a contractat aci, amenință să otrăvească populațiunea ca și feciorelnică a Dobrogei prin fel de fel de ademeniri condamnabile, spre desăvârșita compromitere a Românismului. Dintre toți, cu câți scrieam la început acest ziar, doctorul Drăgescu, ca cel mai distins dintre noi, a suferit mai mult din partea administrației de pe atunci, fiind silit a pleca de aci la Olt, în toiul erneli, cu familia și patru copii mici; alții la Târgul Neamțului etc.

D-deu însă n'a ajutat falșilor români de pe atunci, — ziarul a subsistat — cum nu le-a ajutat nici altădată, cu boicotarea ziarului, silindu-ne a ne muta redacția la Galați, și cum nu le va ajuta nici acum, ori cât dușmanii ne cred de singuri și lipsiți de încurajare.

Vom repune sfinesul care a pervertit aci toate simțurile bune pentru români; doborându-l aureola falșă cu care a cercat să-și învâluie fără de legile-i patriotice, în scop de exploatare; fiind-că dreptatea și interesul Patriei Dobro-

gene e cu noi, cari nu urmărim de cât împlinirea deizei ce ne-am ales de la început: *Românismul și prosperitatea economică a provinciei*, iar nu a câtorva camoriști.

Eată cele două scrisori:

Alacapu, 4 Februarie 1902.

Domnule Director,

Impresionat de arătarea ce faceți prin ziarul ce dirigeți, «Constanța» No. 382, și anume, cum a servit marile și multe trebuințe ale tuturor Românilor, numitul ziar, am găsit de cuviință a vă trimite aci alăturat scrisoarea d-lui D-r Ioachim Drăgescu, care a fost aci împreună cu noi de la anexarea Dobrogei la România, timp de 14 ani. Cu toți am cunoscut aci pe d-l D-r Drăgescu ca pe cel mai mare iubitor de Patrie, și care a contribuit foarte mult la popularea cu români a acestei provincii, atât de vastă și puțin locuită la venirea noastră aici.

Vă rog, Domnule Director, dacă găsiți de cuviință, să dați publicității această scrisoare în totul său în parte, spre înprospătarea ei în mintea românilor ardeleni mai cu seamă, dintre cari mulți au primit asemenea scrisori de rămas bun de la iubitul nostru Doctor.

Scrisoarea mi-a fost trimisă la Noiembrie 1892 în comuna Alacapu, unde n'am aședat de la venire.

Cu toată stima

Bucur Lupea.

Eată acum scrisoarea Domnului
Doctor Drăgescu.

Constanța, 1 Noiembrie 1892.

Iubite Bucure,

«In curând voi părăsi acest județ,
unde am trăit și unde am muncit 14
ani».

«Cu părere de rău mă despart de
D-ta, de românii din Dobrogea cu
cari am lucrat împreună la români-
zarea acestui petec de pământ».

«Plec de aci contra voinței mele dar
gândul meu, inima mea rămâne aci
cu D-ta».

«Aș dori ca să fiți strâns uniți,.....
aș dori să sprijiniți cu căldură «Liga
Culturală» și jurnalul «Constanța»,
care v'a apărat puurea, și care v'va
apăra și în viitor».

Jurnalul «Constanța» este un steag
în jurul căruia trebuie să vă strângeți
toți din Dobrogea și să-l susțineți ma-
terialicește, ca să meargă înainte».

«Zicându-vă «rămas bun», vă dau o
frățescă strângere de mână».

Dr. Drăgescu.

PLEVNA CONSTANTIANA

Intr'una din ședințele Camerei
Deputaților, d-l Președinte al Con-
siliului de Miniștri, d-l D. A. Stur-
dza, șeful marelui partid liberal
național din țară, a făcut apel la
toți d-nii deputați, până și la cei
aî opozițiunii conservatoare, să-l
ajute spre a lua «Plevna internă»: *asanarea moravurilor*.

Lipsiți, cum suntem noi Dobro-
genii, de reprezentanți în Corpurile
legiuitoare, unde se exercită con-
trolul asupra guvernării țării, să
ne permită d-nul Prim-ministru a
face noi pe reprezentanții acestei
provincii, cel puțin în cestiuni ce
angajază administrația ei gene-
rală.

Avem deplină conștiință, și de
distanța ce ne desparte de centru,
și de responsabilitatea ce ne asu-
măm, față cu regimul după care
suntem guvernați, că adică, cui ne
adresăm și în ce condiții de infe-

rioritate suntem, față de confrății
de peste Dunăre.

Ne adresăm d-lui Prim-ministru
D. A. Sturdza, fiind-că din toți
d-nii Miniștri, dintre toți oamenii
politei, d-sa cunoaște mai bine Do-
brogea, în special Constanța și pe
frunțașii localității, din județ și
oraș, dovadă multele schimburi de
felicitări ce d-sa trebuie să facă la
anunțurile de sărbătoare.

D-l Prim-ministru cunoaște că,
încă din anul 1895, câte-va septă-
mâni după venirea la putere a
partidului național liberal, după
cererea fostului prefect de Tulcea,
d-l Paul Stătescu, s'au suprimat
delegațiile județiene, ce funcționau
și funcționează până astăzi peste
Dunăre: toată puterea administra-
tivă a județului e concentrată aci
în mâinile prefectilor, răspunde-
tori, de cele ce fac, înaintea mini-
sterului și Consiliului Județian,
compus aci din câte 12 membrii
aleși, câte doi de fie-care plasă, de
câtră un colegiu electoral compus
din câte trei delegați ai fie-cărei
comune rurale, cinci comuna de
reședință. Se știe că în fie-care co-
mună rurală prefectul numește de
a dreptul doi consilieri, și alegă-
torii aleg cinci, iar la reședință
guvernul numește trei și șase se
aleg de cetățeni.

Delegații, pentru colegiul electo-
ral al consiliului județian, sunt, du-
pă lege, doi consilieri comunali și
un locuitor, mai greu impus din
comună, iar la Constanța doi de-
legați dintre notabili și trei con-
silieri.

Intre delegații comunelor pot fi
primarul, numit de prefect, și ce-
lalalt reprezentant al prefectului
în consiliul comunal, adică doi oa-
menii de încredere ai administra-
ției, — și aceștia sunt totdeauna de-
legații. Ast'fel majoritatea voturi-
lor e totdeauna asigurată prefec-
tului, ori cine ar fi prefect. E un
vițiu în lege, dar așa e, și așa se
practică lucrurile la toate alegerile
de consilieri județieni.

Consiliul județian dobrogean este
dar veșnic dependent de prefect,
și ca atare fără nici o valoare în
organismul Dobrogei; prefectul fi-
ind *fac-totum* absolut în județ.

Orî-ce ar cere prefectul, consi-
liul trebuie să-l dea, să-l voteze;

iar cum nu toți prefectii sunt or-
todocși în mănuirea afacerilor, a
fondurilor județiene, se cuvine ca
și membrii să fie tot așa; de aci
impărțiri de concesiuni de tot felul.
Am făcut această expunere a me-
canismului administrativ, spre a
se putea explica faptele ce isvorese
din o asemenea situațiune: tenta-
țiunile de tot felul la care e su-
pusă natura omenească, chiar cea
mai liniștită și mai neprihănită.

Să trecem acum la fapte.

Reposatul prefect de Tulcea, Ion
Nenițescu, alunecase pe seniușul
atotputerniciei până a face în ju-
dețul vecin patru mii de abonați
la o gazetă ce înființase, gazetă
ce apărea — câte-va numere — bi-
septemănal, apoi septemănal și la
urmă bilunar, același format, pen-
tru prețul de 20 lei anual; această
gazetă ținând trei ani.

Tot reposatul Nenițescu, *naționa-
listul infocat*, împreună cu fratele
d-sale, D-l D. Nenițescu, fostul se-
cretar general al ministerului de
interne, obținuseră de la d-l Mini-
stru al Domeniilor cumpărarea u-
nui teren *netrebnic* de 47 hectare, cu
90 lei hectarul, pe malul Mării, la
Agigia, lângă Constanța, pe care
l'a scos imediat în vânzare, în par-
cele mici, pentru vile, cu un leu
65 bani metrul pătrat! Faptul
nu s'a consumat însă, grație im-
prudenței fericitilor cumpărători,
de a fi scos anunțurile de vên-
zare, prin *Epoca*, și alte ziare, ina-
inte ca vânzarea să fi devenit per-
fecto. D-l ministru al Domeniilor,
în urma unor denunțări primite,
a avut timpul a sterge toate re-
zoluțiunile ce pusese pe hârtiile de
vânzare.

Nu acuzăm pe nimenea; consta-
tăm numai alunecășul în sine.

Dar să venim la județul nostru
Din toate ziarele câte reținem,
ca cronicari, din cele cari s'au ocu-
pat cu cestiunile dobrogene, re-
producem aci niște pasaje, din
Constituționalul de acum câți-va ani.

Din cunoștințele dobândite pâ-
nă acum, dice un «Călător», asu-
pra împrejurărilor locale, un lu-
cru am avea de recomandat am-
bilor ispravnicii dobrogeni: Să se
ferească de a desvolta prea mult
îmboldul cu care au pornit de la
contru, de credința generală ce e

in sferele conducătoare de astăzi că Dobrogea e o Californie, merită a îmbogăți pe toți câți îi caută comorile, fie pe vârfurile dealurilor sau malurile Mării, fie în altfel de întreprinderi....

«Școala întovărășirei pe interese la diferite întreprinderi comerciale, industriale și economice, pe care o practică sectarii regimului actual, în funcțiune fiind, nu e fără pericol în Dobrogea. Dobrogenii o resping».

De cum s'a urmat aceste sfaturi pe atunci, prefectii fiind d-l Luca Ionescu la Constanța și repositul Nenitescu la Tulcea, răspund faptele de astăzi. Eată unele din ele, cât pentru județul nostru.

D-l Irimia Er. Popa, Președintele Consiliului județian de Constanța — nu ne importă cu sau fără voia sa — este mare antreprenor de carieră de peatră: la Canara, prin un interpus, îngrijitorul moșiei d-sale, și la Carol I, unde e și peatră brută și de construcții. Toate lucrările de artă în județ, poduri, podete, cantoane etc. se fac cu peatră de acolo. Este obligație, articol special, pentru aceasta, în toate contractele de lucrări județene. Menționăm deocamdată o singură furnitură de 18,000 metri cubi peatră pentru șoseaua spre Hârsova. Această carieră a fost luată, la început, în timpul prefecturii d-lui Luca Ionescu, ginerele d-lui Er. Popa, de un frate, profesor în Buzeu, al inginerului județului, d-l D. Bănescu.

Cum o fi trecut în posesia d-lui Erimia Popa, sau cum această, cea mai importantă carieră a Statului, după Canara, a fost luată de la minister, nu e treaba noastră să cercetăm. Noi constatăm faptele, numai, și vom continua cu celelalte carieri, furnituri și lucrări, urmând cu deducțiunile ce trebuie să facem, până vom face convingerea guvernului central că trebuie să dea mai multă atențiune celor ce se petrec în Dobrogea.

Intențiunea noastră este, că, dacă n'am putut apăra județul de rapacitatea exploatare, denunțăm la timp, să ferim biata comună Constanța, de a cădea, și densa victimă rapacității companiei de exploatare, întemeiată aci pe timpul prefecturii d-lui Luca Ionescu.

Acapararea primăriei se încearcă pe toate potecile licite și ilicite, prin toate mijloacele, fie ele cât de odioase și infame.

X

Pentru dosarul drepturilor politice

Comitetul de inițiativă ales în ziua de 20 Ianuarie, ținând ședință într'una din zilele trecute, a ales un subcomitet, care e însărcinat cu redigiarea memoriului de prezentat Corpurilor legiuitoare.

Acest subcomitet e compus din d-nii Pariano mare proprietar, Al. Belcic avocat, Ioan Bănescu profesor, și Ioan N. Roman, consilier județian.

Punem în vederea onor. Comitetului faptul despre care a scris «Adevărul» de la 5 curent, despre emigrarea în America a unor locuitori români din satele Kerim-coiusu și imprejurime.

Faptul emigrării e adevărat în ceea ce privește pe cei din Kerim-coiusu, după informațiunile sigure ce ni l am putut culege.

Este asemenea adevărat că locuitorii, transilvănenii de origine, așezați prin cotunele Muleiova, Adamelisi, Arabagi și altele câte-va din apropiere, sunt în chibșuință să emigreze, și mulți ar fi emigrat deja dacă li s'ar fi dat pașapoarte. Din satul Cogelac, județul Tulcea, emigrează asemenea vre-o 20 familii germane, peste cel mult o săptămână. Bine-voiască onor. Comitet a se interesa de cauzele emigrării, spre a le supune prin memoriul ce redigiază.

Mai aducem la cunoștința onor. Comitet că în județul Tulcea, sunt prin sate, o mare sumă de familii românești, venite mai cu seamă din Transilvania, după îndemnul fostului prefect Nenitescu, că le va da locuri în satele noi ce proiectase prin Delta Dunării și aiurea. Aceste familii, de sigur numeroase, numai în Cogelac erau vr'o 40 familii, sunt acum în starea cea mai rea. Neavând casă și pământ, nu se pot așeza nicăiri definitiv, nici nu se pot reîmpatria sau emigra, neavând cu ce.

E neapărat să se stăruiască la Ministerul Domeniilor să se rein-

treprindă vânzările de loturi deposedate de la alți emigranți, de care sunt berechet în toate satele Dobrogei — Numai în comuna Carol I din Constanța sunt peste 2000 hectare loturi disponibile. Câte 5—7 și 9 sute hectare sunt în fiecare sat, măsurate gata. De ce nu le vinde guvernul?

Peghe

Informațiuni

D-l Prefect al județului este în București pentru afaceri de serviciu. Probabil se va înapoia astăzi.

Primar încă nu s'a numit în locul d-lui Țerușanu. Se vorbește, între alții și de numirea d-lui Maior Vlădescu, fost subprefect și comandant al jandarmilor în C-ța.

Am dis într'un număr trecut că d-l Țerușanu va rămânea aci până ce va vota bugetul comunei, în care scop a și început discuția lui, dar n'a avut timp să prezideze consiliul de cât pentru partea de venituri. La cheltueli, a căror discuție trebuia să înceapă peste două zile, d-l Țerușanu a plecat, fiindu-i venită acceptarea dimisiei.

Până astăzi consiliul n'a reintreprins discuția, așteptând pe primarul nou, care, în afară de leafa ce ar cere, nu știm ce lumini ar putea aduce consiliului, presupunând că ar fi străin de localitate.

Ar fi corect ca consiliul să-și facă leafa, ca în vederea ei să se facă numirea primarului.

Ce D-șeu! nu ajunge cu oscilațiunile?

Primarii guvernului. — Administratorul financiar a făcut o lungă inspecție Casei comunei Constanța și contabilității în general. Administratorul financiar a găsit o neregularitate pe care a deferit-o parchetului și anume: Cheltuiala de 3000 lei, plata orchestrei de la Cazinul comunal, n'a fost autorizată de consiliu, și suma a fost plătită de un funcționar al primăriei, din ordinul d-lui Polizu, fără nici o regulă, cu din banii abonamentelor de la Cazin.

Eată cum stă cestiunea: Veniturile Cazinului sunt înscrise în buget cu suma de 5000 lei,

lei, din care 2300 e chiria fixă a localului. Restul de 2700 se compunează că vor încurge din abonamente și baluri de copil. S'au încasat în adevăr, tocmai această sumă—nici mai mult nici mai puțin—din prevederile bugetare, dar cu acești bani s'a plătit o orchestră angajată, de primar, fără știrea consiliului comunal, fără un ordin înscris măcar al primarului, fără nici o regulă, lucru pentru care plătitorul, un funcționar inferior, a fost trimis înaintea parchetului.

Eac-așa.: așa primari trimite guvernul central în Constanța; cari pot cheltui deci de mii de lei din banii comunei, cum a fost cazul cu serbările de astăvară, fără a întreba de cei pe cari colegiul electoral i-a trimis acolo să fie băerile pungei comunale.

Pre legea mea! ar trebui ca guvernele să trimită aci și consilieri Bucureșteni, spre a nu se mai încurea trebile cu cei ce își iașu aci aerul de controlatori ai numiților guvernului, ca la urma urmelor, tot ei să fie rușinați, disolvați, când îndrăznesc să blameze faptele delapidatorilor cum s'a întâmplat aci mai de multe ori.

La ce adică, se mai amestecă, să mai frământă și colegiul electoral, pentru niște turpitudini ce se pot comite și mai bine și fără asistența reprezentanților orașenilor?

La comună se studiază cestiunea desființării luminatului electric.—Mare bătae de cap, n'avem ce dice! Din bună norocire sistemul de iluminat viitor este tranșat, de acum 5 ani, de când primarul de pe atunci a avut prevederea pătrundătoare de a accepta uă clausă în contractul cu Croizat, în virtutea căreia iluminatul e asigurat încă pe 10 ani viitori. Prevederea fostului primar e cu atât mai de admirat cu cât contractul cu Croizat, e încheiat cu 9 luni înainte de expirarea vechiului contract; era zor mare; se scăpa chilipirul ce dase peste comună. Se poate cere actualului consiliu sfărâmarea acelei clause?

Bunii Constanțeni regretă că d-l Croizat n'a mai dat prin comună, de 5 ani; poate n'ar fi existat nici

amenzi, nici rezilieri, nici punere în regie. Acum că a venit zilele trecute, toate au dispărut ca prin farmec; omul a **éclairat** bine; n'a avut nici un cusur. Ar trebui ca d-l antreprenor să dea mai des prin comuna noastră; nu este așa de departe Buda-Pesta unde reșede. Dacă ar alimenta mai bine becurile, și mai des, nu s'ar mai produce reclamații, dresări da atâtea procese verbale, din partea celor în drept, constatări prin judele instructor, analize prin chimiști experți, amenzi, scoateri în licitație și puneri în regie, ca cele ce s'au întâmplat, frământări în atâtea consilii, pe când toate aceste constatări au putut fi resturnate cu singura prezență în Constanța a d-lui Croizat, prin un singur avocat în ședința din urmă, când s'a tratat această cestiune.

Iea aminte pe viitorii 10 ani, D-le Croizat! Să nu ne mai dai comuna de asemenea spectacole!!

Bugetul județului.—Pe când d-l Luca Ionescu era în opoziție, făcea, ne aducem bine aminte, amare observații d-lor Panait Holban și Irimia Er. Popa, membrii în consiliu, pentru marile și multele lefuri ce se plătesc la Consiliul tehnic.

In adevăr, bugetul drumurilor fiind de 150,000 lei, o treime, 50,000 lei e absorbită de lefuri, ceea ce credem să nu mai fie în toată țara.—Va modifica ceva acum d-l ministru de interne, unde d-l Luca Ionescu e mare și tare? Ori și aceste observații erau făcute, într'o adunare oare-care, numai așa ca să adoarmă ochii celor de față? Vom avea ocazia a vedea în curând.

Suntem informați că la adunarea generală a acționarilor Băncii de Scont se va cere reducerea personalului și a chiriei exorbitante de 3500 lei, pe când biourile Băncii pot fi prea bine instalate într'un local de 1000 sau 1200 lei.

Consiliul de Administrație ținut Duminica trecută s'a ocupat de bilanț, pe care l'a trimis spre verificare cenzorilor și de alte cestiuni la ordinea zilei. Se pare că dividendul anului acestuia este de 5.70 la acțiunea de 100 lei. Fondul de rezervă extraordinar rămâne intact.

Eminența Sa Episcopul Partenie al Dunării de Jos a fost ales Mitropolit al Moldovei, de către marele colegiu compus din domnii Deputați și Senatori, în ședința de la 8 Februarie.

Ivindu-se în oraș câte-va cazuri de angină difterică și scarlatină toate școlile primare au fost închise pe timp de 7 zile, începând de la 8 curent.

La Tipografia «Aurora» se caută un elev.

La Tipografia Aurora se află de vânzare Registre de prezentă pentru Invetători, numai 2 lei exemplarul.

TIPOGRAFIA AURORA
FRAȚI GRIGORIU
CONSTANȚA
 No. 26. STRADA TRAIAN No. 26.

Efectuiază ori-ce lucrări atingătoare de această artă

Prețuri Moderate

*** LEGATORIE DE CĂRȚI ***

Atelier special de încadrat tablouri.